

6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018 Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

» Οι διατάξεις που ρυθμίζουν τον προσδιορισμό του συνολικού ετήσιου εισοδήματος κάθε οικογένειας, τον τρόπο εφαρμογής των τεκμηρίων διαβίωσης, τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού τέκνων ως εξαρτώμενων και τους υπόχρεους υποβολής δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος μπορεί να οδηγήσουν χιλιάδες φορολογούμενους με χαμηλά εισοδήματα να χάσουν φέτος δικαιώματα είσπραξης κοινωνικών επιδομάτων και απαλλαγής από τον ΕΝΦΙΑ.

Η συνδυαστική εφαρμογή 5 διαφορετικών διατάξεων οδηγεί σε απώλεια των κοινωνικών επιδομάτων και της απαλλαγής από τον ΕΝΦΙΑ

Φορο-παγίδα για τα χαμηλά εισοδήματα

Του Γιώργου Παλιτσάκη
gpalit@naftemporiki.gr

Χιλιάδες φορολογούμενοι με χαμηλά εισοδήματα αναμένεται να χάσουν φέτος δικαιώματα είσπραξης κοινωνικών επιδομάτων και απαλλαγής από τον ΕΝΦΙΑ ή να εισπράξουν επιδόματα τέκνων μειωμένα κατά 40% σε σύγκριση με αυτά που δικαιούνται στην πραγματικότητα, εξαιτίας μιας «παγίδας» που κρύβει η συνδυαστική εφαρμογή 5 διαφορετικών διατάξεων του ισχύοντος Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. Πρόκειται για τις διατάξεις που ρυθμίζουν τον προσδιορισμό του συνολικού ετήσιου εισοδήματος κάθε οικογένειας φυσικών προσώπων, τον τρόπο εφαρμογής των τεκμηρίων διαβίωσης, τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού τέκνων ως εξαρτώμενων και τους υπόχρεους υποβολής δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος.

Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές του ΚΦΕ:

1 Το συνολικό οικογενειακό εισόδημα προκύπτει από το άθροισμα όλων των φορολογούμενων και απαλλοττούμενων ετησίων εισοδημάτων των δύο συζύγων, καθώς επίσης και των τέκνων, εφόσον αυτά υποβάλλουν δική τους φορολογική δήλωση.

2 Σε περίπτωση που τα δηλωθέντα ετήσια εισοδήματα των συζύγων ή και των τέκνων είναι μικρότερα απ' αυτά που προκύπτουν με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, τότε το συνολικό οικογενειακό εισόδημα προσδιορίζεται με βάση το άθροισμα των συγκεκριμένων τεκμηρίων.

3 Ως εξαρτώμενο τέκνο το οποίο θεωρείται ότι βαρύνει τον φορολογούμενο και τη σύζυγό του λαμβάνεται υπόψη κάθε τέκνο, ανήλικο ή ενήλικο, το οποίο συνοικεί (διαμένει στην ίδια οικία) με τους γονείς του (ή έτος διαμένει σε ενοικιαζόμενο σπίτι λόγω φοίτησης σε κάποιο ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ κ.λπ.) και έχει, κατά το εκάστοτε προηγούμενο έτος, ετήσιο εισόδημα μέχρι 3.000 ευρώ, πραγματικό ή προσδιοριζόμενο βάσει τεκμηρίων.

4 Υπόχρεος υποβολής δηλώσεως φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι κάθε πολίτης ο οποίος κατά τη

Παράδειγμα οικογένειας με ένα ενήλικο εξαρτώμενο τέκνο

▼ Για να γίνουν καλύτερα αντιληπτά τα όσα αναφέραμε, παραθέτουμε το ακόλουθο αναλυτικό παράδειγμα:

Οικογένεια αποτελείται από 2 γονείς και 1 ενήλικο εξαρτώμενο τέκνο. Το συνολικό εισόδημα των δύο γονέων ανέρχεται σε 9.600 ευρώ για το έτος 2017. Στο όνομα του ενήλικου τέκνου, το οποίο συνοικεί με την οικογένεια, έχουν πιστωθεί τόκοι καταθέσεων 0,15 ευρώ για το έτος 2017, οπότε το τέκνο αυτό υποχρεούται να υποβάλει δική του δήλωση φορολογίας εισοδήματος, από την εκκαθάριση της οποίας προκύπτει ότι το ετήσιο εισόδημά του για το έτος 2017 ήταν 3.000 ευρώ, λόγω προσδιορισμού του με βάση το ελάχιστο τεκμήριο διαβίωσης των 3.000 ευρώ, που προβλέπει ο ισχύων Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος.

Εξαιτίας λοιπόν της εφαρμογής του ελαχίστου τεκμηρίου διαβίωσης των 3.000 ευρώ στην περίπτωση του ενήλικου τέκνου της συγκεκριμένης οικογένειας, στο συνολικό εισόδημα της συνολικοποιείται και το τεκμαρτό εισόδημα των 3.000 ευρώ του τέκνου αυτού, με αποτέλεσμα να εν λόγω εισόδημα να εκτινάσσεται στα 12.600 ευρώ (9.600 ευρώ το εισόδημα των γονέων + 3.000 ευρώ το τεκμαρτό εισόδημα του ενήλικου τέκνου = 12.600 ευρώ το συνολικό οικογενειακό εισόδημα). Τα αποτελέσματα της προσμέτρησης του τεκμαρτού προ-

διορισθέντος στα 3.000 ευρώ εισοδήματος του ενήλικου τέκνου στο συνολικό ετήσιο εισόδημα της τριμελούς αυτής φτωχικής οικογένειας είναι:

α) Η απώλεια του δικαιώματος της οικογένειας να εισπράξει φέτος από τον ΟΠΕΚΑ το 100% του επιδόματος στήριξης τέκνων, καθώς για την είσπραξη του επιδόματος αυτού στο σύνολό του (στο ύψος των 70 ευρώ τον μήνα για κάθε εξαρτώμενο τέκνο) ισχύει εισοδηματικό όριο 10.500 ευρώ. Εάν δεν προμετράτο το ανύπαρκτο στην πραγματικότητα τεκμαρτό εισόδημα των 3.000 ευρώ του ενήλικου τέκνου στο συνολικό εισόδημα της συγκεκριμένης οικογένειας, τότε ως ετήσιο εισόδημά της θα λαμβανόταν υπόψη το ποσό των 9.600 ευρώ και η οικογένεια αυτή θα δικαιούτο φέτος να εισπράξει επίδομα στήριξης τέκνων μειωμένο κατά 40%. Συγκεκριμένα, η οικογένεια αυτή ανεβαίνει στη δεύτερη εισοδηματική κλίμακα, στην οποία ισχύει κατώτατο όριο ετήσιου εισοδήματος 10.501 ευρώ και

ανώτατο όριο ετήσιου εισοδήματος 17.500 ευρώ (ξεπερνά δηλαδή το εισοδηματικό κατώφλι των 10.500 ευρώ μέχρι το οποίο προβλέπεται χορήγηση του 100% του επιδόματος στήριξης τέκνων) και δικαιούται να εισπράξει επίδομα μειωμένο κατά 40%, δηλαδή 42 ευρώ το μήνα για κάθε παιδί και συνολικά 504 ευρώ το χρόνο (42 ευρώ ανά τέκνο κι ανά μήνα X 1 τέκνο X 12 μήνες).

β) Η απώλεια του δικαιώματος απαλλαγής από το 50% του ΕΝΦΙΑ. Για την απαλλαγή από το 50% του ΕΝΦΙΑ ισχύει στην περίπτωση της συγκεκριμένης τριμελούς οικογένειας εισοδηματικό όριο 12.000 ευρώ (9.000 ευρώ για τον σύζυγο + 1.000 ευρώ για τη σύζυγο + 1.000 ευρώ για κάθε παιδί). Χωρίς την προσμέτρηση του πλασματικού τεκμαρτού εισοδήματος των 3.000 ευρώ του ενήλικου τέκνου θα λαμβανόταν υπόψη ως ετήσιο εισόδημα της οικογένειας το ποσό των 9.600 ευρώ, οπότε η οικογένεια θα απαλλάσσόταν από το 50% του ΕΝΦΙΑ για την ακίνητη περιουσία της (εφόσον πληροί και τα προβλεπόμενα περιουσιακά κριτήρια). Με την προσμέτρηση όμως του τεκμαρτού εισοδήματος των 3.000 ευρώ του ενήλικου τέκνου στο συνολικό ετήσιο εισόδημα της οικογένειας, το εισόδημα αυτό ανεβαίνει στα 12.600 ευρώ, δηλαδή πάνω από το όριο των 12.000 ευρώ και η οικογένεια χάνει την απαλλαγή από το 50% του ΕΝΦΙΑ.

εισόδημα για τη φοιτητική κατοικία που νοικιάζει. Στην περίπτωση αυτή και με δεδομένο ότι μια συνήθης φοιτητική κατοικία έχει επιφάνεια τουλάχιστον 25 τ.μ. έως και 80 τ.μ., το ετήσιο τεκμαρτό εισόδημα του ενήλικου σπουδάζοντος τέκνου εκτινάσσεται στα επίπεδα των 4.000-7.840 ευρώ.

Το τεκμαρτώ προδιορισθέν αυτό εισόδημα του ενήλικου εξαρτώμενου αγόρου τέκνου προσοαυξάνει το συνολικό ετήσιο εισόδημα της οικογένειας κατά επιπλέον 3.000-7.840 ευρώ. Αυτό μπορεί να έχει ως συνέπεια κάθε οικογένεια με ένα ή περισσότερα ενήλικα εξαρτώμενα τέκνα:

α) Να χάνει το δικαίωμα είσπραξης του καταβαλλόμενου από τον ΟΠΕΚΑ επιδόματος στήριξης τέκνων, το οποίο χορηγείται βάσει εισοδηματικών κριτηρίων, μόνο και μόνο επειδή το συνολικό εισόδημά της, εξαιτίας της προσμέτρησης του τεκμαρτού εισοδήματος των 3.000-7.840 ευρώ καθενός ενήλικου εξαρτώμενου τέκνου της, υπερβαίνει το κατά περίπτωση ισχύον εισοδηματικό όριο για τη χορήγηση του συγκεκριμένου επιδόματος.

β) Να χάνει το δικαίωμα είσπραξης και ομοιοτύπου άλλου κοινωνικού επιδόματος χορηγείται με βάση εισοδηματικά κριτήρια, για τον ίδιο με τον παραπάνω λόγο.

γ) Να εισπράξει τελικά από τον ΟΠΕΚΑ επίδομα στήριξης τέκνων χαμηλότερο από αυτό που δικαιούται, λόγω της ανόδου σε υψηλότερη εισοδηματική κλίμακα που μπορεί να προκαλέσει η προσμέτρηση του τεκμαρτού εισοδήματος των 3.000-7.840 ευρώ κάθε ενήλικου εξαρτώμενου τέκνου της στο συνολικό της ετήσιο εισόδημα.

δ) Να χάνει τη μερική ή την ολική απαλλαγή από τον Ενιαίο Φόρο Ίδιοκτησίας Ακινήτων λόγω της ανόδου του συνολικού εισοδήματός της πάνω από το ισχύον κατά περίπτωση εισοδηματικό όριο το οποίο προβλέπει το άρθρο 7 του ν. 4223/2013, την οποία (άνοδο) μπορεί να προκαλέσει η προσμέτρηση του τεκμαρτού εισοδήματος των 3.000-7.840 ευρώ κάθε ενήλικου εξαρτώμενου τέκνου της στο συνολικό της ετήσιο εισόδημα.

» Το τεκμαρτώ προσδιορισθέν εισόδημα του ενήλικου εξαρτώμενου τέκνου προσοαυξάνει το συνολικό ετήσιο εισόδημα της οικογένειας, με συνέπεια αυτή να χάνει οποιαδήποτε κοινωνικό επίδομα ή έκπτωση φόρου χορηγείται με βάση εισοδηματικά κριτήρια.

διάρκεια του εκάστοτε προηγούμενου έτους έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του ακόμη κι αν είναι ενήλικο εξαρτώμενο τέκνο χωρίς εισόδημα από εργασία. Απαλλαγή ενός ενήλικου φορολογούμενου από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης προβλέπεται μόνο στην περίπτωση που ο συγκεκριμένος φορολογούμενος εξακολουθεί να είναι εξαρτώμενο τέκνο της οικογένειας του, διαμένοντας είτε στο ίδιο σπίτι με τους γονείς του είτε σε ενοικιαζόμενο σπίτι ως φοιτητής, και ταυτόχρονα:

- δεν έχει ούτε ένα ευρώ εισόδημα στο όνομά του από οποιαδήποτε πηγή, δηλαδή ακόμη κι από τόκους καταθέσεων,
- δεν βαρύνεται από κάποιο τεκμήριο διαβίωσης (π.χ., λόγω χρήσης κατοικίας, ΙΧ αυτοκινήτου κ.λπ.) ή και από κάποιο τεκμήριο απόκτησης περιουσιακού στοιχείου (π.χ., δεν έχει

πραγματοποιήσει κάποια δαπάνη αγοράς ακινήτου, ΙΧ αυτοκινήτου κ.λπ.).

- δεν έχει στο όνομά του κάποια ατομική ή άλλου είδους επιχείρηση.

5 Για κάθε φορολογούμενο που υποβάλλει δική του δήλωση φορολογίας εισοδήματος, έστω κι αν αυτός δεν έχει καθόλου πραγματικό εισόδημα, έστω κι αν δεν βαρύνεται από κάποιο τεκμήριο διαβίωσης ή απόκτησης περιουσιακού στοιχείου, οι φορολογικές αρχές κατά την εκκαθάριση της δήλωσης θεωρούν ότι, κατά το προηγούμενο έτος, απέκτησε ετήσιο εισόδημα 3.000 ευρώ αν είναι άγαμος ή 2.500 ευρώ αν είναι έγγαμος.

Από τον συνδυασμό όλων των παραπάνω διατάξεων προκύπτει ότι σε κάθε περίπτωση οικογένειας με εξαρτώμενο άγαμο τέκνο ηλικίας άνω των 18 ετών (ενήλικα άγαμο τέκνο που

συνοικεί με τους γονείς του ή είναι φοιτητής και έχει ετήσιο εισόδημα μέχρι 3.000 ευρώ), το τέκνο αυτό, αν κατά το προηγούμενο έτος απέκτησε έστω και ένα πενικρό εισόδημα από τόκους καταθέσεων ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή, υποχρεούται κατά το τρέχον έτος να υποβάλει δική του δήλωση φορολογίας εισοδήματος. Στη δήλωση αυτή οφείλει να αναγράψει το ποσό του εισοδήματός του, όποιο κι αν είναι αυτό. Στην περίπτωση αυτή θα θεωρηθεί από τις φορολογικές αρχές ότι το τέκνο αυτό απέκτησε κατά το προηγούμενο έτος εισόδημα (τεκμαρτό) ύψους 3.000 ευρώ, λόγω της εφαρμογής του ελαχίστου τεκμηρίου των 3.000 ευρώ. Αν το ενήλικο αυτό τέκνο είναι και φοιτητής που διαμένει σε ενοικιαζόμενη κατοικία μακριά από τον τόπο διαμονής της οικογένειάς του, τότε χρεώνεται και με επιπλέον τεκμαρτό